

31.5.2017

ADVIES

van de Commissie juridische zaken

aan de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en de
Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid

inzake het voorstel voor een besluit van de Raad over de sluiting, door de
Europese Unie, van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het
voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld
(COM(2016)0109 – 2016/0062(NLE))

Rapporteur voor advies: Jiří Maštálka

SUGGESTIES

De Commissie juridische zaken verzoekt de beide ten principale bevoegde commissies, de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid, onderstaande suggesties in hun verslag op te nemen:

Overwegingen

- A. overwegende dat gelijkheid van vrouwen en mannen een elementaire waarde is en een doelstelling van de Unie zoals in de Verdragen en in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het "Handvest") erkend, en dat de Unie zich tot taak heeft gesteld hieraan in al haar activiteiten een plaats toe te kennen; overwegende dat vrouwenrechten mensenrechten zijn en dat gendergelijkheid van fundamenteel belang is met het oog op de verwezenlijking van de algemene Europa 2020-doelstellingen van duurzame groei, fatsoenlijke werkgelegenheid en sociale inclusie;
- B. overwegende dat het recht op gelijke behandeling en non-discriminatie een grondrecht is dat is verankerd in de Verdragen;
- C. overwegende dat het Handvest het recht op menselijke waardigheid, het recht op leven en het recht op menselijke integriteit erkent, en onmenselijke of vernederende behandelingen verbiedt, alsmede alle vormen van slavernij en dwangarbeid (artikelen 1 tot en met 5 van het Handvest);
- D. overwegende dat, ondanks het feit dat de Unie krachtige standpunten heeft ingenomen¹ ten aanzien van de noodzaak om geweld tegen vrouwen uit te roeien, ondanks het organiseren van speciale voorlichtingscampagnes en plaatselijke projecten om dit fenomeen te bestrijden, en ondanks het feit dat de huidige wetgeving, bijvoorbeeld op het gebied van de bescherming van slachtoffers van misdaad, seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen, asiel en migratie, rekening houdt met de bijzondere behoeften van slachtoffers van gendergerelateerd geweld, de schaal van het geweld tegen vrouwen in de Unie nog steeds aanleiding geeft tot ernstige bezorgdheid;
- E. overwegende dat, gezien het verslag van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten over "Geweld tegen vrouwen: een Europese enquête", gepubliceerd in 2014,² gendergerelateerd geweld nog steeds een wijdverspreid verschijnsel is, dat een derde van alle vrouwen in Europa minstens één keer in haar leven als volwassene te maken heeft gekregen met daden van fysiek of seksueel geweld, 20 % van de jonge vrouwen (18-29 jaar) te maken heeft gekregen met seksuele intimidatie online, één vrouw op de vijf (18 %) is gestalkt, één op de twintig is verkracht en meer dan één op de tien te maken heeft gekregen met seksueel geweld door het ontbreken van instemming of het gebruik van geweld, waarbij moet worden bedacht dat van de meeste geweldsincidenten geen aangifte wordt gedaan;

¹ Zie bijvoorbeeld: Mededeling van de Commissie COM(2010)0491 – Strategie voor de gelijkheid van vrouwen en mannen 2010-2015 – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010DC0491&from=NL>; Conclusies van de Raad over de uitbanning van geweld tegen vrouwen in de Europese Unie – https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/nl/lsa/113226.pdf

² <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

- F. overwegende dat volgens de beoordeling van de Europese meerwaarde, de jaarlijkse kosten van geweld tegen vrouwen en gendergerelateerd geweld voor de Unie werden geraamd op 228 miljard EUR per jaar, waarvan 45 miljard EUR per jaar voor uitgaven ten behoeve publieke en overheidsdiensten en 24 miljard EUR verlies van economische productie;
- G. overwegende dat de Commissie in haar Strategisch engagement voor gendergelijkheid 2016-2019 onderstreept dat geweld tegen vrouwen en gendergerelateerd geweld, dat schadelijk is voor de gezondheid en het welzijn, het beroepsleven en de financiële onafhankelijkheid van vrouwen en voor de economie, een van de centrale problemen is die moeten worden aangepakt om te komen tot echte gendergelijkheid;
- H. overwegende dat het Verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul) het eerste juridisch bindende gedetailleerde en allesomvattende instrument ter voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld op internationaal niveau is, dat niet alleen betrekking heeft op geweld tegen vrouwen maar ook op geweld tegen mannen en kinderen, uitgaande van de beginselen van voorkoming, bescherming en ondersteuning, vervolging en uitbanning van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, en benadrukt dat er behoefte is aan geïntegreerd beleid op nationaal niveau;
- I. overwegende dat de Raad onder het Maltese Voorzitterschap bereidheid heeft getoond en vooruitgang heeft geboekt ten aanzien van het sluiten en afronden van de toetreding van de Unie tot het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul); overwegende dat de toezegging in Valetta op 3 februari 2017 van de Raad, de Commissie en het Parlement om nultolerantie te betrachten met betrekking tot geweld tegen vrouwen en meisjes, onontbeerlijk is voor een volledige en effectieve tenuitvoerlegging van het verdrag;
- J. overwegende dat alle lidstaten het Verdrag van Istanbul hebben ondertekend, maar dat slechts veertien het tot dusverre hebben geratificeerd;
- K. overwegende dat seksuele en reproductievegezondheidsrechten (SRHR) mensenrechten zijn, en dat schendingen daarvan een inbreuk vormen op het recht van vrouwen en meisjes op gelijkheid, non-discriminatie, waardigheid en gezondheid, en op het recht van vrouwen op vrijheid en zelfbeschikking;
- L. overwegende dat de oppositie tegen SRHR in Europa en wereldwijd is toegenomen;
- M. overwegende dat geweld tegen vrouwen of gendergerelateerd geweld een gewelddadig misdrijf is dat gericht is tegen bepaalde personen wegens hun gender, genderidentiteit of genderexpressie, of dat onevenredig veel mensen van een bepaald gender treft; overwegende dat gendergerelateerd geweld zowel een oorzaak als een gevolg is van ongelijkheid tussen vrouwen en mannen;

Aanbevelingen

- (i) herinnert eraan dat de lidstaten, instellingen, bureaus, organen en instanties van de Unie, en de Unie als geheel, gebonden zijn aan de Verdragen en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het "Handvest") om de gelijkheid van mannen en vrouwen te waarborgen en bevorderen, met name in de artikelen 2 en 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en artikel 8 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 23 van het Handvest;
- (ii) is verheugd over het feit dat de in het Verdrag van Istanbul gevolgde benadering volledig in overeenstemming is met de veelzijdige aanpak van de EU van het fenomeen gendergerelateerd geweld en met de grote lijnen van de bestaande maatregelen in het kader van het interne en het externe beleid van de Unie;
- (iii) benadrukt en herhaalt, in de context van geweld tegen vrouwen dat een schending vormt van mensenrechten en een extreme vorm van discriminatie, dat gelijke behandeling en non-discriminatie van essentieel belang zijn voor de ontwikkeling van de samenleving en zouden moeten gelden in de wetgeving, de praktijk, de jurisprudentie en het dagelijks leven;
- (iv) erkent met grote bezorgdheid dat vrouwen en meisjes vaak zijn blootgesteld aan ernstige vormen van huiselijk geweld, vrouwelijke genitale verminking, eerwraak, prostitutiegerelateerde mensenhandel, seksuele intimidatie, verkrachting, gedwongen huwelijken en andere misdaden, die een ernstige schending van de mensenrechten en de waardigheid van vrouwen en meisjes vormen;
- (v) erkent dat vrouwen onevenredig zwaar getroffen worden door huiselijk geweld, maar dat mannen en kinderen ook het slachtoffer kunnen zijn van huiselijk geweld, en ook als getuige van geweld binnen het gezin;
- (vi) is bezorgd dat de meeste geweldsincidenten worden beschouwd als een privézaak en dat er daarom geen aangifte van gedaan wordt bij de autoriteiten, waaruit blijkt dat er bijkomende maatregelen nodig zijn om slachtoffers ertoe aan te moedigen aangifte te doen en om hulp te vragen, en om ervoor te zorgen dat dienstverleners kunnen voorzien in de behoeften van de slachtoffers en hen kunnen informeren over hun rechten en de vormen van steun die voorhanden zijn; herinnert eraan dat de vervolgingspercentages voor gevallen van geweld tegen vrouwen onaanvaardbaar laag zijn;
- (vii) is van mening dat ondertekening en afronding van het Verdrag van Istanbul zou bijdragen tot consolidering van het wettelijk kader van de Unie dat gericht is op de aanpak van geweld tegen vrouwen doordat intern een meer gecoördineerde aanpak tot stand komt en de EU een effectievere rol in internationale fora krijgt;
- (viii) verzoekt de Raad en de Commissie de onderhandelingen over de sluiting van het Verdrag te bespoedigen;
- (ix) verzoekt de Commissie en de Raad ervoor te zorgen dat het Parlement volledig wordt betrokken bij het monitoringproces van het Verdrag na de toetreding van de Unie;

- (x) herinnert eraan dat toetreding van de Unie tot het Verdrag van Istanbul de lidstaten niet ontslaat van hun verplichting om het Verdrag op nationaal niveau te ratificeren en een nationaal actieplan in te voeren ter bestrijding van geweld tegen vrouwen; dringt er derhalve bij alle lidstaten op aan ervoor te zorgen dat er een nationaal actieplan wordt ingevoerd ter bestrijding van geweld tegen vrouwen, en bij de lidstaten die dat nog niet hebben gedaan het Verdrag te ratificeren en volledig ten uitvoer te leggen;
- (xi) benadrukt dat SRHR grondrechten zijn die om geen enkele reden mogen worden ingeperkt;
- (xii) herhaalt dat de Unie exclusief bevoegd is overeenkomstig artikel 3, lid 2, van het VWEU een internationale overeenkomst te sluiten indien een wetgevingshandeling van de Unie in die sluiting voorziet, indien die sluiting noodzakelijk is om de Unie in staat te stellen haar interne bevoegdheid uit te oefenen of wanneer die sluiting gemeenschappelijke regels kan aantasten of de strekking daarvan kan wijzigen met betrekking tot aangelegenheden inzake de verblijfsstatus van onderdanen van derde landen en staatlozen, met inbegrip van personen die internationale bescherming genieten, en ook met betrekking tot de rechten van slachtoffers van misdrijven;
- (xiii) herhaalt het verzoek van het Parlement aan de Commissie in zijn resolutie van 25 februari 2014 met aanbevelingen voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen, om een wetgevingsvoorstel in te dienen dat een coherent systeem voor de vergaring van statistische gegevens en een sterker optreden van de lidstaten bij de preventie en vervolging van geweld tegen vrouwen en meisjes alsmede seksueel geweld garandeert en een laagdrempelige toegang tot de rechter mogelijk maakt;
- (xiv) merkt op dat in het Commissievoorstel COM(2016)0109 over toetreding van de Unie aan het Verdrag van Istanbul wordt gesteld dat artikel 83, lid 1, VWEU een rechtsgrond vormt voor optreden inzake seksuele uitbuiting van vrouwen en kinderen; dringt er derhalve bij de Raad op aan om de overbruggingsclausule te activeren, door een unaniem besluit aan te nemen waarmee geweld tegen vrouwen en meisjes (en andere vormen van gendergerelateerd geweld) wordt aangemerkt als een van de vormen van criminaliteit die in artikel 83, lid 1, VWEU worden vermeld.

PROCEDURE VAN DE MEDEADVISERENDE COMMISSIE

Titel	Toetreding van de EU tot het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld
Document- en procedurenummers	COM(2016)0109 – 2016/0062(NLE)
Commissies ten principale	LIBE FEMM
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Jiří Maštálka 4.10.2016
Behandeling in de commissie	28.2.2017 23.3.2017
Datum goedkeuring	30.5.2017
Uitslag eindstemming	+: 21 -: 0 0: 2
Bij de eindstemming aanwezige leden	Max Andersson, Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Rosa Estaràs Ferragut, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Gilles Lebreton, António Marinho e Pinto, Pavel Svoboda, József Szájer, Axel Voss, Tadeusz Zwiefka
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Pascal Durand, Angel Dzhambazki, Evelyne Gebhardt, Virginie Rozière, Kosma Złotowski
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 200, lid 2)	João Pimenta Lopes, Jarosław Wałęsa, Josef Weidenholzer

**HOOFDELIJKE EINDSTEMMING
IN DE MEEDADVISERENDE COMMISSIE**

21	+
ALDE	Jean-Marie Cavada, António Marinho e Pinto
GUE/NGL	Kostas Chrysogonos, João Pimenta Lopes
EFDD	Joëlle Bergeron
ENF	Marie-Christine Boutonnet, Gilles Lebreton
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Pavel Svoboda, József Szájer, Axel Voss, Jarosław Wałęsa, Tadeusz Zwiefka
S&D	Mady Delvaux, Evelyne Gebhardt, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Virginie Rozière, Josef Weidenholzer
Verts/ALE	Max Andersson, Pascal Durand

0	-

2	0
ECR	Angel Dzhambazki, Kosma Złotowski

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding